

ΑΝΑΛΥΣΗ

Γκρίζες θεωρίες

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΤΑΛΗ

Στο επίκεντρο της κομματικής αντιπαράθεσης βρέθηκαν και πάλι τα Ιμια (δέκα χρόνια σχεδόν μετά το θλιβερό επεισόδιο που παρ' ολίγον να οδηγήσει την Ελλάδα και την Τουρκία στον πόλεμο) με αφορμή τα όσα περιγράφει στο βιβλίο του ο τέως πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης. Και όπως τότε, έτσι και τώρα η ουσία των όσων συνέβησαν αγνοήθηκε για να επικρατήσει η πολιτική αντιδικία, μέσα σ' ένα κλίμα ενός άκριτου λαϊκισμού, που τόσα δεινά έχει επιφέρει στην ελληνική εξωτερική πολιτική. Αυτό που κυρίως αγνοήθηκε είναι ότι με τα Ιμια η Αγκυρα θέλησε να επιβάλει στην πράξη τη θεωρία των γκρίζων ζωνών στο Αιγαίο.

Ο κ. Σημίτης είναι άλλωστε αυτός που στο βιβλίο του αποκαλύπτει ότι το θέμα των γκρίζων ζωνών

Το κλίμα ενός άκριτου λαϊκισμού έχει επιφέρει δεινά στην ελληνική εξωτερική πολιτική

αποτελεί «μείζον ζήτημα» των διερευνητικών ελληνοτουρκικών επαφών, που συνεχίζονται και από τη σημερινή κυβέρνηση, πάντοτε μέσα σε ένα πλαίσιο εμπιστευτικού χαρακτήρα, όπως επιβεβαίωσε την περασμένη εβδομάδα ο εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών. Με αφορμή το γεγονός ότι δεν έχει υπογραφεί έως σήμερα συμφωνία για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ελληνοτουρκικών συνόρων βορείως της Δωδεκανήσου η Αγκυρα προβάλλει τη θεωρία ότι δεν ανήκουν στην Ελλάδα όσα νησιά δεν αναφέρονται ονομαστικά στις συνθήκες που έχουν υπογραφεί.

Αυτή όμως είναι μια νομικίστικη θεώρηση η οποία δεν λαμβάνει υπ' όψιν ότι με τη Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάννης του 1923 στην Ελλάδα περιήλθε η κυριαρχία όλων των νησιών του Αιγαίου, εκτός από τα Δωδεκάνησα που δόθηκαν στην Ιταλία και τα νησιά Ιμβρος, Τένεδος και Λαγούσες που δόθηκαν στην Τουρκία. Όλα τα νησιά που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των τριών μιλίων από τη μικρασιατική ακτή παρέμειναν υπό τουρκική κυριαρχία, ενώ η Τουρκία παραιτήθηκε «παντός τίτλου και δικαιώματος» πάνω σε όλα ανεξαιρέτως τα άλλα νησιά. Το 1932 η Τουρκία υπέγραψε με την Ιταλία συμφωνία για τον καθορισμό των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ της Δωδεκανήσου και των τουρκικών ακτών. Η συμφωνία αυτή βρίσκεται πάντοτε σε ισχύ, τώρα πλέον μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας με βάση τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου περί διαδοχής κρατών. Όπως είναι γνωστό, τα Δωδεκάνησα περιήλθαν στην Ελλάδα με τη Συνθήκη των Παρισίων του 1947, ενώ η συμφωνία του 1932 είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι αναφέρεται ειδικά στα Ιμια ως ανήκοντα στην Ιταλία και άρα μετά το 1947 στην Ελλάδα.

Πέρα όμως από τα Ιμια ιδιαίτερα σημαντικό παραμένει το πρόβλημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας, διότι αν η συζήτηση ξεκινήσει από το όριο των χωρικών υδάτων των έξι μιλίων που ισχύει σήμερα, τότε η Ελλάδα θα έχει απεμπολήσει οριστικά το δικαίωμα επέκτασης στα 12 μίλια, το οποίο θα έλυνε αυτομάτως και το θέμα του εναέριου χώρου, εφόσον και αυτός θα επεκτεινόταν στα 12 μίλια. Θα εξέλιπε έτσι η διαφορά που υπάρχει σήμερα μεταξύ των 10 μιλίων του εθνικού εναέριου χώρου και των 6 μιλίων των χωρικών υδάτων, όταν το Διεθνές Δίκαιο επιτάσσει να έχουν την ίδια έκταση. Εκτός αν προέκυπτε μια συμφωνία μεταξύ 6 και 12 μιλίων (π.χ. 8 ή 10 μίλια).

Μπορεί όλα αυτά να φαντάζουν εξόχως περίπλοκα, συνθέτουν όμως το πραγματικό πρόβλημα του Αιγαίου, για το οποίο θα πρέπει κάποτε να γίνει μια ουσιαστική συζήτηση και μια υπεύθυνη ενημέρωση των πολιτών, μακριά από λαϊκισμούς και εθνικιστικές ρητορείες που εξυπηρετούν μόνον κομματικές σκοπιμότητες και όχι το πραγματικό εθνικό συμφέρον.

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ!
ΜΠΛΕΪΑΜΕ ΤΑ ΜΠΟΥΤΙΑ ΜΑΣ!

Τι θα κάνει ο κ. Σημίτης

Του Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

Ποτέ πολιτικό βιβλίο στην Ελλάδα δεν προκάλεσε τόσο θόρυβο. Και ποτέ δεν ενεργοποίησε τόσα σενάρια. Στην πρώτη γραμμή των επικρίσεων, πολλοί... Η «Αυριανή» και ο «Ριζοσπάστης», ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος και ο κ. Τράγκας, ο κ. Μητσοτάκης και η Νόρα Κατσέλη, ο νομάρχης Ψωμάδης και ο αγωνιστής Ναξάκης, ο κ. Εβερτ, ο Αμβρόσιος Καλαβρύτων και ο ναύαρχος Λυμπέρης, η Χρυσή Αυγή και οι «φαιόκοκκίνοι» του Τύπου. Από αυτή την άποψη, το βιβλίο του κ. Κ. Σημίτη ήταν μια απολύτως επιτυχή παρέμβαση: για άλλη μία φορά, σε συνθήκες πολιτικής σύγχυσης, ο πρώην πρωθυπουργός μπόρεσε να τραβήξει τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στις δύο Ελλάδες. Και αν δεις ποιοι είναι απέναντι, μάλλον δικαιούται να θεωρεί καλύτερη τη δική του.

Η δεύτερη γραμμή των επικρίσεων ήταν περισσότερο απρόβλεπτη. Προερχόταν από τη σημερινή ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Και περισσότερο ανεξήγητη: τίποτε στο περιεχόμενο του βιβλίου δεν δικαιολογούσε ενόχληση του κ. Γ. Παπανδρέου. Διαφωνούσε ενδεχομένως για το μερίδιο ευθύνης στην ήττα του 2004; Ούτε ο κ. Σημίτης έθετε τέτοιο ζήτημα και πάντως δεν του έδινε ιδιαίτερη σημασία. Εξί λέξεις σε ένα βιβλίο επακοσίων σελίδων! Πολύ περισσότερα είναι τα κολακευτικά σχόλια που αφιερώνει στον διάδοχό του.

Δικαιολογημένη ή αδικαιολόγητη, η ενόχληση της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ τροφοδότησε μιαν ακατανόητη και αυτοκαταστροφική αντίδραση. Με διαρροές, μισόλογα και υπονοούμενα, κατασκευάστηκε ένα πρόβλημα. Ο ίδιος ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ κατέληξε στο περίφημο «κοιτάμε μπροστά», φράση που θεωρήθηκε περίπου σιβυλλικός χρησμός παρ' όλο που κινείται στον χώρο του

αυτονόητου. Οποιοσ προχωράει κοιτώντας πίσω κινδυνεύει να πέσει σε καμιά κολόνα!

Υπ' αυτή την έννοια, η αντίδραση μάλλον δεν ήταν για το βιβλίο. Ήταν για τον κ. Σημίτη. Και δεν έκρυβε μικροπρέπεια, όπως έσπευσαν να θεωρήσουν ορισμένοι, ούτε επιπολαιότητα, όπως υποστήριξαν κάποιοι άλλοι. Εκρυβε ανασφάλεια. Την ανασφάλεια μιας ηγετικής ομάδας που είναι ελάχιστα ομάδα και περιορισμένα ηγετική. Το ερώτημα δηλαδή δεν ήταν «τι γράφει ο Σημίτης», αλλά «τι θα κάνει ο Σημίτης». Και η ενόχληση δεν αφορούσε την άποψη του κ. Σημίτη για την πρωθυπουργία του,

Η αντίδραση δεν ήταν για το βιβλίο. Ήταν για τον κ. Σημίτη. Οχι «τι γράφει», αλλά «τι θα κάνει»

αλλά την ενδεχόμενη ενεργοποίησή του κ. Σημίτη στο πολιτικό παιχνίδι.

Τι θα κάνει λοιπόν ο κ. Σημίτης;

Πρώτον, είναι σαφές ότι ο πρώην πρωθυπουργός δεν διεκδικεί την αρχηγία του ΠΑΣΟΚ, ούτε κυβερνητικό αξίωμα στο μέλλον, ούτε την επιστροφή του στην τρέχουσα πολιτική διαχείριση. Δεν έφυγε από την αρχηγία για να γυρίσει. Εφυγε επειδή αποφάσισε να φύγει.

Δεύτερον, είναι εντελώς σαφές ότι ο κ. Σημίτης θεωρεί πως ο κ. Παπανδρέου ήταν και είναι ενδεδειγμένη λύση για την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Δεν κρύβει άλλον υποψήφιο στο μανίκι του. Ούτε έχει καμία πρόθεση να λειτουργήσει ως ομαδάρχης. Ακόμη περισσότερο: επιλέγει με φειδώ τις δημόσιες εμφα-

νίσεις του επειδή δεν θέλει να δημιουργήσει μια εντύπωση «διαρχίας» στο ΠΑΣΟΚ.

Τρίτον, είναι εξίσου σαφές ότι ο κ. Σημίτης ούτε όρκο σιωπής έδωσε ούτε αποχώρησε από την πολιτική. Παραμένει ενεργός πολιτικός με άποψη για τα πρόσωπα και τα πράγματα, την οποία δεν προτίθεται να εκφράζει μόνο στο οικογενειακό περιβάλλον του. Ούτε τον ενδιαφέρει απλώς η υπεράσπιση του έργου του. Τον ενδιαφέρει απολύτως και η συνέχειά του.

Τούτων όλων δοθέντων, η ανασφάλεια για την οποία μιλήσαμε είναι και κατανοητή και ακατανόητη.

Ακατανόητη σε ό,τι αφορά τον σημερινό πρόεδρο. Αν θεωρήσουμε ότι μοναδική φροντίδα του είναι να οδηγήσει την παράταξη στην εξουσία για να την ασκήσει επ' ωφελεία του τόπου, η συνδρομή του κ. Σημίτη μπορεί να αποδειχθεί καθοριστική σε αυτή την προσπάθεια - γι' αυτό άλλωστε αντιδρά τόσο βίαια η Δεξιά στις υπόνοιες ενεργοποίησής του. Αναθέτως, από μια σύγκρουση πρώην και νυν αρχηγού το βέβαιο είναι ότι θα βγει χαμένο το ΠΑΣΟΚ, άρα η σημερινή ηγεσία του. Ένας πρώην αρχηγός όταν δεν διεκδικεί τίποτε, δεν έχει και τίποτε να χάσει.

Κατανοητή για όσους είχαν βολεψτεί με την ιδέα ότι ο εκσυγχρονισμός ήταν μια παρένθεση που έκλεισε. «Ο εκσυγχρονισμός δεν έχει ημερομηνία λήξης» τους προειδοποιεί ο ίδιος ο κ. Σημίτης στο βιβλίο του. Σε παραταξιακό επίπεδο αυτό αφορά κυρίως κάποια υπολείμματα του «παλαιού ΠΑΣΟΚ» που εσχάτως ανακυκλώθηκαν σε Ηρακλείς της νέας ηγεσίας με τα γνωστά πολιτικά αποτελέσματα. Αυτοί έχουν μάλλον δίκιο να ανησυχούν αλλά πρόβλημά τους.